

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8Co/170/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8111214227
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 05. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8111214227.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a sudcov JUDr. Branislava Brezu a Mgr. Miloša Koleka v právnej veci žalobcu: EOS KSI Slovensko, s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, IČO: 35 724 803, právne zastúpený TOMÁŠ KUŠNÍR s.r.o., Pajštúnska 5, Bratislava, proti žalovanej: T. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom U., B. U. XX/XX, na neznámom mieste, zastúpená opatrovníčkou H. Y., súdnou tajomníčkou Okresného súdu L., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej Združenie na ochranu občana spotrebiteľa - HOOS Prešov, Važecká 16, právne zastúpený JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom vo Svidníku, ul. Sov. hrdinov 163/66, v konaní o zaplatenie 527,39 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 17C 285/2011-76 zo dňa 28.3.2012 v spojení s dopĺňacím rozsudkom č.k. 17C 285/2011-198 zo dňa 15.5.2014, takto jednohlasne

rozhodol:

P o t v r d u j e rozsudok v spojení s dopĺňacím rozsudkom.

Žalobca n e m á p r á v o na náhradu trov odvolacieho konania a žalovanej sa ich náhrada n e p r i z n á v a.

Vedľajšiemu účastníkovi sa p r i z n á v a náhrada trov odvolacieho konania v sume 45 Eur a žalobca je povinný ju uhradiť do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku do rúk alebo na účet advokáta JUDr. Igora Šafranka.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvého stupňa“) zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi istinu 122,17 Eur s 8,5 % ročným úrokom z omeškania z istiny 96,71 Eur od 1.6.2008 do zaplatenia, 8,5 % ročným úrokom z omeškania z istiny 23,47 Eur od 28.6.2008 do zaplatenia a 8,5 % ročným úrokom z omeškania z istiny 1,99 Eur od 29.7.2008 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Vo zvyšku návrh zamietol. Súd určil, že zmluvná podmienka stanovená v dodatku k zmluve o pripojení zo dňa 11.12.2007 pod bodom II. Práva a povinnosti bod 2.2. písm. c), podľa ktorej sa účastník zaväzuje uhradiť zmluvnú pokutu vo výške 10.375,63 Sk v prípade porušenia niektorej z povinností podľa tohto dodatku je neprijateľná, a preto neplatná. Žalobcu zaviazal nahradiť vedľajšiemu účastníkovi na trovách konania 89,28 Eur a tieto uhradiť priamo na účet právneho zástupcovi vedľajšieho účastníka JUDr. Igorovi Šafrankovi, advokátovi vo Svidníku, ul. Sov. hrdinov 163/66, na účet vedený vo P., a.s. L., č.ú. XXXXX-XXX/XXXX, VS XXXXXXX do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Dopŕňacím rozsudkom, č.k. 17C 285/2011-198 zo dňa 15.5.2014, vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Vychádzal zo zistenia, že vedľajší účastník na strane žalovanej vzniesol námietku premlčania vo vzťahu k faktúre znejúcej na sumu 60,78 Eur splatnej 2.5.2008. Žalobný návrh bol uplatnený 24.5.2011, čo znamená, že premlčacia lehota žalobcovi uplynula 2.5.2011 a v tejto časti sa jedná o premlčaný nárok, preto ho súd vzhľadom na vznesenú námietku premlčania zamietol.

Pokiaľ ide o zvyšné pohľadávky v celkovej výške 122,17 Eur, mal súd za to, že tieto premlčané nie sú. K ich úhrade nedošlo, preto tento záväzok žalovanej trvá. Ide o záväzok, ktorý vznikol zo zmluvy o pripojení, teda záväzok podľa § 489 Občianskeho zákonníka, ktorý nezanikol zaplatením v zmysle § 559 Občianskeho zákonníka, preto v tejto časti súd zaviazal žalovanú k úhrade 122,17 Eur s 8,5 % ročným úrokom z omeškania z istiny 96,71 Eur od 1.6.2008 do zaplatenia, z istiny 23,47 Eur od 28.6.2008 do zaplatenia a z istiny 1,99 Eur od 29.7.2008 do zaplatenia, všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Nárok na ročný úrok, ktorý bol žalobcovi priznaný, vyplýva z ustanovenia § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Pokiaľ ide o zmluvnú pokutu vo výške 344,44 Eur, súd v tejto časti návrh zamietol. Zmluvu o pripojení súd podrobil generálnej kontrole v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len neprijateľná podmienka). To neplatí ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia, alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Východiskom spotrebiteľskej ochrany je systém ochrany zavedený smernicou Rady 93/13 EHS o nekalých zmluvných podmienkach a vychádza z myšlienky, že je to spotrebiteľ, ktorý sa ocitá vo faktickom nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácií, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosť stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet ku zmluvnému jednaniu pochádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na zmluvné dojednanie pripravený. Pri kontraktácií je využívaný moment prekvapenia a neskúsenosť spotrebiteľa. Spoločným znakom tejto novej kongentnej právnej úpravy je snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť, a to formou obmedzenia autonómie vôle.

Smernica Rady 93/13 si stanovila za cieľ vyvážiť faktickú nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom pozitívnym zásahom štátu a ukladá členským štátom zabezpečiť, aby spotrebiteľ nebol viazaný nekalými podmienkami a zvážiť, či spotrebiteľská zmluva obsahujúca nekalé podmienky obstoí ako celok (čl. 6) a jej cieľ je garantovať vyššiu kvalitu života bežných ľudí.

Zmluvné podmienky dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve sa môžu odchýliť od podmienok upraveným v Občianskom zákonníku len v prospech spotrebiteľa. Akákoľvek dohoda v spotrebiteľskej zmluve, ktorá zhoršuje postavenie spotrebiteľa alebo ktorou sa spotrebiteľ vopred vzdáva svojich práv nie je možná. Spotrebiteľské zmluvy by mali byť vyvážené a nemožno akceptovať, aby spotrebiteľ mal menej práv ako dodávateľ.

V danom prípade súd vyhodnotil za neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmluve o pripojení zo dňa 11.12.2007 pod bodom II. Práva a povinnosti, bod 2.2 písm. c), podľa ktorej sa účastník zaväzuje uhradiť zmluvnú pokutu vo výške 10.375,63 Sk v prípade porušenia niektorej z povinností podľa tohto dodatku ako neprijateľnú, a preto neplatnú, a to z dôvodu jej neurčitosti a tým aj neplatnú pre rozpory s § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď ide v danom prípade o absolútnu neplatnosť, keďže podmienky pre uplatnenie tejto zmluvnej pokuty sú stanovené neurčite, nejasne a aj neadekvátne vo vzťahu k výške záväzku a zmluvná pokuta je neprimeraná a neopodstatnene vysoká. Zmluvná pokuta pokiaľ ide o jej sankčnú zložku je rovnaká bez ohľadu na výšku pohľadávky, ktorú zabezpečuje. Žalobca tak uplatňuje

od žalovanej sankciu za porušenie akejkolvek zmluvnej povinnosti a vo výške, ktorá je nezmenená bez ohľadu na to, aký čas zostáva do konca doby viazanosti, v akej výške je jeho pohľadávka. Takéto podmienky za akých žalobca určuje zmluvnú pokutu v štandardných zmluvách poškodzujú spotrebiteľa a takáto zmluvná podmienka neobstojí v rámci súdnej kontroly neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Takto formulovaná zmluvná pokuta spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech slabšej zmluvnej strany a má aj tendenciu negatívne ovplyvniť dôveru spotrebiteľov voči štandardizovaným produktom na trhu. Z tohto dôvodu nemožno takémuto nároku poskytnúť právnu ochranu. Rozhodujúce je, že takto formulovaná zmluvná pokuta v spotrebiteľskej zmluve je objektívne spôsobilá poškodiť spotrebiteľa a nie je rozhodujúca vôľa a subjektívny postoj zmluvných strán. Z vyššie uvedených dôvodov súd v tejto časti žalobu zamietol a zároveň vyslovil neprijateľnosť zmluvnej podmienky týkajúcej sa zmluvnej pokuty tak, ako je to uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

O trovách konania bolo rozhodnuté podľa § 142 ods. 3 O.s.p. Rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy sudcu pri posúdení prijateľnosti, resp. neprijateľnosti zmluvných podmienok. V tej časti, v ktorej boli nároky žalobcovi nepriznané, bola žalovaná úspešná a preto súd priznal aj vedľajšiemu účastníkovi náhradu trov konania, ktorý si uplatnil trovy konania spočívajúce v trovách právneho zastúpenia za dva úkony právnej pomoci - prevzatie a príprava zastúpenia a písomné vyjadrenie z 20.3.2012 podľa § 10 ods. 1 vyhlášky 655/2004 Z.z., a § 10 ods. 2 za dva úkony právnej pomoci podľa § 14 ods. 1 písm. a,b), 2 x 29,87 Eur z hodnoty sporu 405,22 Eur (60,78 Eur a 344,44 Eur a 19,31 Eur (úrok z omeškania) vo výške 8,5 % ročne zo sumy 60,78 Eur od 3.5.2008 do 26.1.2012 t.j. 1 343 dni čo je 19,31 Eur, režijný paušál 1 x 7,63 Eur, spolu 74,40 Eur, 20 % DPH 14,88 Eur, spolu 89,28 Eur. Tieto trovy konania uhradí žalobca priamo na účet právneho zástupcovi vedľajšieho účastníka JUDr. Igorovi Šafrankovi, advokátovi vo Svidníku ja jeho účet vedený vo P. L., číslo účtu XXXXX-XXX/XXXX, VS XXXXXXX a uhradí ich do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku .

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Namietal, že vedľajší účastník nie je oprávnený vzniesť námietku premlčania, preto na ňu súd nemal prihliadnuť. Nesúhlasil so záverom súdu prvého stupňa o neplatnosti dojednania zmluvnej pokuty. Má za to, že medzi žalobcom a žalovaným došlo k jednoznačnej písomnej dohode o zmluvnej pokute, ktorá bola špecifikovaná v dodatku, ktorý bol žalovaným podpísaný a svojím podpisom vyjadril súhlas s jeho obsahom, a teda aj so stanovenou výškou zmluvnej pokuty. Žalovaný sa dostal do omeškania so splácaním faktúr za poskytnuté elektronické služby. Nakoľko žalovaný porušil povinnosti vyplývajúce mu zo záväzkového vzťahu, žalobca si uplatnil zmluvnú pokutu, ktorá pozostáva z ceny telefónu Samsung E250 vo výške 149,17 Eur a zvyšná časť je paušalizovaná náhrada škody, ktorá vznikla pôvodnému veriteľovi v dôsledku nesplnenia záväzku žalovaného zotrvať počas vymedzenej doby viazanosti v zmluvnom vzťahu. Zmluvnú pokutu považuje za primeranú. Žalobca taktiež nesúhlasí s priznaním náhrady trov konania vedľajšiemu účastníkovi, ktoré považuje za neúčelné vzhľadom na to, že združenie na ochranu spotrebiteľa musí byť samé schopné poskytnúť právnu pomoc pri súdnych konaniach v spotrebiteľských veciach. Paušálny vstup združenia do konania považuje žalobca za zbytočné navyšovanie trov konania za účelom získania finančných prostriedkov v podobe náhrady trov právneho zastúpenia. Žiadal aplikovať § 150 O.s.p.. Z uvedených dôvodov žalobca žiadal, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zmenil tak, že vyhovie žalobe v celom rozsahu, resp. ho v napadnutej časti zrušil a vrátil na ďalšie konanie.

Vedľajší účastník vo vyjadrení k odvolaniu uviedol, že je v konaní zásadne oprávnený ku všetkým úkonom, s výnimkou dispozície s konaním a s jeho predmetom, ku ktorým je oprávnený hlavný účastník a tieto úkony uskutočňuje práve v prospech a s účinkami pre hlavného účastníka, ktorého v spore podporuje. Pomocou obrany proti žalobe sa uplatňujú takisto námietky vychádzajúce z hmotnoprávnej úpravy, ako je aj námietka premlčania. Vo vzťahu k zmluvnej pokute poukázal na rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 6Co 91/2011zo dňa 24.4.2012. Čo sa týka námietky účelnosti trov vynaložených vedľajším účastníkom, poukázal na to, že každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi a tiež na to, že žaloba proti spotrebiteľovi bola zamietnutá v dôsledku jeho aktivity. Navrhol napadnutý rozsudok potvrdiť a priznať mu trovy odvolacieho konania.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v jeho napadnutej časti, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo podľa zásad ustanovenia § 212 O.s.p. a zistil, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vo výroku vecne správne.

Vo veci v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Správne postupoval súd prvého stupňa, keď skúmal uplatnený nárok žalobcu vo vzťahu k pôvodnej zmluve s právnym predchodcom žalobcu zo dňa 11.12.2007. Vzhľadom na to, že v priebehu konania bola vedľajším účastníkom vo veci vznesená námietka premlčania, správne sa zaoberal súd prvého stupňa touto námietkou ako primárnou otázkou. Uvedený procesný postup súdu prvého stupňa je v súlade s doterajšou súdnou praxou a zásadou hospodárnosti konania. Uplatnenie obrany proti žalobe je procesným právom účastníka konania (žalovaného) a rovnaké právo má v zmysle § 93 ods. 3 O.s.p. i vedľajší účastník, ktorý v konaní vystupuje na jeho strane. Pomocou obrany proti žalobe sa uplatňujú takisto námietky vychádzajúce z hmotnoprávnej úpravy, ako je práve námietka premlčania. Podľa názoru odvolacieho súdu procesné právo uplatniť tieto námietky počas konania nemožno podmieňovať tým, či majú pôvod v hmotnom alebo len v procesnom práve. Z uvedeného dôvodu námietku odvolateľa v uvedenom smere nepovažoval za opodstatnenú.

Prvostupňový súd zistil, že nárok je v časti o zaplatenie 60,78 Eur premlčaný, premlčanie riadnym spôsobom odôvodnil, s čím sa stotožňuje aj odvolací súd. Uvedená pohľadávka sa stala splatnou dňa 2.5.2008. Žalobca podal žalobu na súde dňa 24.5.2011, t.j. po uplynutí trojročnej premlčacej lehoty, ako správne uviedol súd prvého stupňa.

Odvolanie žalobcu je nedôvodné, aj pokiaľ ide o namietané nepriznanie nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 344,44 Eur.

Súd prvého stupňa rozhodol, že zmluvná pokuta je neprijateľná aj z dôvodu, že žalobca ju uplatňuje ako sankciu za porušenie akejkoľvek zmluvnej povinnosti a vo výške, ktorá je nezmenená bez ohľadu na to, aký čas zostáva do konca doby viazanosti a v akej výške je jeho pohľadávka. Podmienky pre uplatnenie tejto zmluvnej pokuty sú stanovené neurčite, nejasne a aj neadekvátne vo vzťahu k výške záväzku, zmluvná pokuta je neprimeraná a neopodstatnene vysoká. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa. Uvedený záver je v podstate konformný s ustálenou judikatúrou súdov u viacerých operátorov (porov. rozsudok KS v Prešove vo veci 18Co/136/2010, 2Co/137/2010 a iné). Odvolací súd pripomína právoplatné rozsudky, v ktorých bola obdobná zmluvná pokuta judikovaná ako neprijateľná (napr. rozsudky KS v Prešove vo 6Co 113/2011, rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici vo veci 13Co 89/2012). Právoplatne zakázanú neprijateľnú zmluvnú pokutu súd za žiadnych okolností priznať nemôže, a to aj keby bol iného názoru. Inak by sa nedal naplniť cieľ smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách zabrániť súvislému používaniu neprijateľných podmienok (čl. 6 ods. 1, čl. 7 ods. 1).

Odvolací súd poukazuje na rozsudky v ktorých sa hrubá nerovnováha takto konštruovanej zmluvnej pokuty skonštatovala (porov. rozsudok KS v Prešove 6Co 113/2011 „Žalobca uplatňuje od žalovaného sankciu v podobe zmluvnej pokuty za porušenie akejkoľvek zmluvnej povinnosti a vo výške, ktorá je nezmenená bez ohľadu na to, aký čas zostáva do konca doby viazanosti. Môže teda nastať situácia, že spotrebiteľ zaplatí 23 paušálnych mesačných poplatkov, zostáva mu iba jeden poplatok a pre jeho nezaplatenie uplatní žalobca rovnakú zmluvnú pokutu, ako v prípade, keď sa dostane do omeškania spotrebiteľ na začiatku existencie zmluvného vzťahu. Podmienky, za akých žalobca dohaduje zmluvnú pokutu v štandardných zmluvách poškodzujú spotrebiteľa. Neprimeranosť sankcie sa prejavuje osobitne v spojení s časovým aspektom, keďže spotrebiteľ je viazaný rovnakou výškou zmluvnej pokuty bez ohľadu na to, či dôjde k porušeniu zmluvnej povinnosti na začiatku alebo konci doby viazanosti.“

V tomto smere sa zdá, že je treba zdôrazniť jednu zo zásad súdnej kontroly prijateľnosti zmluvných podmienok, podľa ktorej pri vyhodnocovaní zmluvnej klauzuly nie je rozhodujúca vôľa účastníkov zmluvy, či záujem, prípadne výhodnosť zneplatnenia zmluvnej podmienky pre niektorého z nich, ale objektívne hľadisko, či posudzovaná zmluvná podmienka nespôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany. Rozhodujúce je, že zmluvná pokuta objektívne vyvoláva hrubú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa a to najmä v súvislosti s rizikom jej uplatnenia aj pri drobných nedoplatkoch. V tomto smere argumenty vedľajšieho účastníka vrátane označenej judikatúry považuje odvolací súd za dôvodné.

Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal neúčelnosť právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka advokátom, je potrebné skonštatovať, že samotný žalobca je silná spoločnosť, ktorá vymáha množstvo pohľadávok, pričom disponuje právnym oddelením a navyiac sa dáva zastupovať advokátskou kanceláriou, teda vo vzťahu k žalobcovi je namiesto otázky účelnosti vynaložených trov právneho zastúpenia (aj žalobca si v tomto konaní uplatnil náhradu trov právneho zastúpenia). Vo vzťahu k žalovanej táto účelnosť je jednoznačne daná už aj z charakteru vedľajšieho účastníka.

Z článku 47 ods. 2 Ústavy SR vyplýva, že každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom.

Aj skutkovo jednoduchšej a po právnej stránke menej zložitej veci je akceptovateľné aplikujúc ust. § 47 ods. 2 Ústavy SR, aby bol účastník zastúpený advokátom. Takéto trovy konania sú účelne vynaložené.

V prejednávanej veci nie je možné aplikovať vo vzťahu k trovám vedľajšieho účastníka § 150 O.s.p., pretože neboli zistené žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali aplikáciu citovaného zákonného ustanovenia.

Odvolací súd zistil, že v prejednávanej veci išlo všetko o trovy advokáta vedľajšieho účastníka na strane žalovanej, ktoré boli vynaložené účelne.

Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd, po úplnom sa stotožnení s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, rozsudok postupom vyplývajúcim z § 219 ods. 1, 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p. V konaní bol žalobca neúspešný, nemá preto právo na náhradu trov odvolacieho konania. Žalovaná bola v odvolacom konaní úspešná, trovy odvolacieho konania jej však nevznikli. V odvolacom konaní bol úspešný vedľajší účastník, a preto mu patrí právo na náhradu trov odvolacieho konania. Tie pozostávajú z trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní právneho zástupcu vedľajšieho účastníka za jeden úkon právnej služby - vyjadrenie k odvolaniu vo výške 29,87 Eur, režijného paušálu vo výške 7,63 Eur a 20 % DPH vo výške 7,50 Eur. K náhrade trov vedľajšieho účastníka v celkovej výške 45 Eur zaviazal odvolací súd v odvolacom konaní neúspešného žalobcu.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.